

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova
IMSP Institutul de Medicină Urgentă

PROCEDURA OPERAȚIONALĂ
PRIVIND DEPISTAREA (SUSPECȚIE) A INTOXICAȚIEI
ALIMENTARE (INCLUSIV BOTULISM) SAU ALTĂ BOALĂ DIAREICĂ
ACUTĂ (GASTROENTEROCOLITĂ, DIZENTERIE, SALMONELOZĂ, FEBRĂ
TIFOIDĂ)

Chișinău, 2025

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova IMSP Institutul de Medicină Urgentă	Procedura operațională nr.02/36 IMSP Institutul de Medicină Urgentă
TITLU: PO privind depistarea intoxicației alimentare (inclusiv Botulism) sau alte bolă diareică acută (gastroenterocolita, dizenterie, salmoneloză, febră tifoidă)	Secția Managementul Calității serviciilor medicale, Serviciul epidemiologic

1. Lista responsabililor de elaborarea, verificarea și aprobarea ediției sau, după caz, a reviziei în cadrul ediției procedurii operaționale.

Nr. d/o	Elemente privind responsabilități	Numele și prenumele	Funcția	Data	Semnătura
1.1	Aprobat	Diana MANEA	Director al IMSP-IMU	03.03.2025	
1.2	Verificat	MAXIM Igor	Vicedirector medical	10.03.2025	
1.3	Verificat	VOVC Liviu	Șef secție Managementul Calității Serviciilor Medicale	07.03.2025	
1.4	Elaborat	Larisa TUDORAN	Șef Serviciul Control Infecții Asociate Asistenței Medicale	05.03.2025	

2. Situația edițiilor și a reviziilor în cadrul edițiilor procedurii operaționale

Nr. Crt.	Ediția/revizia în cadrul ediție	Componenta revizuită	Modalitatea reviziei	Data de la care se aplică prevederile ediției sau reviziei ediției
	1	2	3	4
2.1.	Ediția 1			
2.2.				

3. Lista persoanelor la care se difuzează ediția sau, după caz, revizia din cadrul ediției procedurii operaționale.

Nr. crt.	Scopul difuzării	Exemplar nr.	Compartiment	Funcția	Nume și prenume	Data primirii	Semnătura
	1	2	3	4	5	6	7
3.1.	Aplicare	1	Administrația	Vicedirector medical	Maxim Igor		
3.2.	Aplicare	2	Administrația	Asistent medical șef	Pinteac Olga		
3.3.	Aplicare	3	UPU	Șef	Leontii Boris		
3.4.	Aplicare	4	Departamentul Clinic Anestezie și Terapie Intensivă	Șef	Cobîlețchi Serghei		
3.5.	Aplicare	5	Secția reanimare	Șef	Crivorucica Veceslav		
3.6.	Aplicare	6	Secția ATI nr.2	Șef	Boleac Diana		
3.7.	Aplicare	7	Secția Hemodializă	Șef	Negru Rodica		
3.8.	Aplicare	8	Departamentul Clinic chirurgie	Șef	Gafton Victor		
3.9.	Aplicare	9	Secția chirurgie nr.2	Șef	Zaharia Sergiu		

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova IMSP Institutul de Medicină Urgentă	Procedura operațională nr.02/36 IMSP Institutul de Medicină Urgentă
TITLU: PO privind depistarea intoxicației alimentare (inclusiv Botulism) sau alte bolă diareică acută (gastroenterocolita, dizenterie, salmoneloză, febră tifoidă)	Secția Managementul Calității serviciilor medicale, Serviciul epidemiologic

3.10.	Aplicare	10	Secția chirurgie nr.3	Şef	Vermeiuc Octavian		
3.11.	Aplicare	11	Secția chirurgie traume asociate	Şef	Gagauz Ion		
3.12.	Aplicare	12	Secția chirurgie toracică	Şef	Guțu Serghei		
3.13.	Aplicare	13	Secția chirurgie vasculară	Şef	Culiuc Vasile		
3.14.	Aplicare	14	Secția urologie	Şef	Axenti Alin		
3.15.	Aplicare	15	Secția ginecologie	Şef	Tihon Ludmila		
3.16.	Aplicare	16	Secția endoscopie	Şef	Dolghii Andrei		
3.17.	Aplicare	17	Blocul de operații	Şef	Galben Serghei		
3.18.	Aplicare	18	Departamentul Clinic Ortopedie și Traumatologie	Şef	Hîncota Dumitru		
3.19.	Aplicare	19	Secția ortopedie și traumatologie nr.1	Şef	Zelenschi Victor		
3.20.	Aplicare	20	Secția ortopedie și traumatologie nr.2	Şef	Croitor Petru		
3.21.	Aplicare	21	Secția ortopedie și traumatologie nr.3	Şef	Cemîrtan Veaceslav		
3.22.	Aplicare	22	Secția ortopedie nr.1	Şef	Tocarciuc Vitalie		
3.23.	Aplicare	23	Secția ortopedie nr.2	Şef	Chetaru Victor		
3.24.	Aplicare	24	Secția microchirurgie	Şef	Calistru Anatol		
3.25.	Aplicare	25	Secția chirurgia spinării	Şef	Ungurean Victor		
3.26.	Aplicare	26	Departamentul Clinic Neurochirurgie	Şef	Andronachi Victor		
3.27.	Aplicare	27	Secția neurochirurgie	Şef			
3.28.	Aplicare	28	Secția chirurgie OMF	Şef	Cebotari Mihail		
3.29.	Aplicare	29	Secția oftalmologie	Şef	Chișca Veronica		
3.30.	Aplicare	30	Laborat. medicină intervențională	Şef	Smolnițchii Roman		
3.31.	Aplicare	31	Departamentul Clinic Neurologie, Epileptol. și Boli interne	Şef	Zota Eremei		

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova IMSP Institutul de Medicină Urgentă	Procedura operațională nr.02/36 IMSP Institutul de Medicină Urgentă
TITLU: PO privind depistarea intoxicației alimentare (inclusiv Botulism) sau alte bolă diareică acută (gastroenterocolita, dizenterie, salmoneloză, febră tifoidă)	Secția Managementul Calității serviciilor medicale, Serviciul epidemiologic

3.32.	Aplicare	32	Secția neurologie	Şef	Balanuța Tatiane		
3.33.	Aplicare	33	Secția neurologie BCV	Şef	Crivorucica Igor		
3.34.	Aplicare	34	Secția epileptologie	Şef	Gorincioi Nadejda		
3.35.	Aplicare	35	Secția boli interne	Şef	Grivenco Aliona		
3.36.	Aplicare	36	Secția terapie intensivă „Stroke”	Şef	Cernobrov Dumitru		
3.37.	Aplicare	37	Departam. Clinic Radioimagică și Diagnostic de Lab.	Şef	Zagadailov Diana		
3.38.	Aplicare	38	Laboratorul Clinic Diagnostic	Şef	Chisacova Marina		
3.39.	Aplicare	39	Laboratorul Microbiologic	Şef	Caracuian Elena		

4. SCOPUL PROCEDURII

Asigurarea unei reacții prompte, eficiente și coordonate pentru prevenirea răspândirii bolilor diareice acute și protejarea sănătății publice, prin identificarea rapidă a cazurilor, izolarea și tratamentul adecvat al persoanelor afectate, precum și implementarea măsurilor epidemiologice și igienico-sanitare necesare.

5. Domeniul de aplicare a procedurii operaționale:

Prevederile prezentei proceduri se aplică de către toți angajații din cadrul IMSP Institutul de Medicină Urgentă care au tangență cu pacienții, desemnat cu responsabilități în activitățile de procedurare la nivelul instituției.

6. Documente de referință aplicabile procedurii operaționale:

6.1. Reglementări internaționale:

- ✓ Regulamentul UE nr. 1025/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2012 privind standardizarea europeană.

6.2. Reglementări naționale:

Ordinul Ministerului Sănătății nr.139 din 03.03.2010 „Privind asigurarea calității serviciilor medicale în instituțiile medico-sanitare”.

6.3. Reglementări secundare:

- ✓ Ordinul MS nr.1038 din 23.12.2016 Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de evaluare a indicatorilor de performanță a activității instituției medico-sanitare publice și Listei indicatorilor de performanță a activității instituției medico-sanitare publice.

6.4. Reglementări interne:

- ✓ Organigrama IMSP Institutul de Medicină Urgentă;
- ✓ Regulamentul intern IMSP IMU;
- ✓ Circuitul documentelor, inclusiv cele electronice, aprobate la nivelul IMSP.

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova IMSP Institutul de Medicină Urgentă	Procedura operațională nr.02/36 IMSP Institutul de Medicină Urgentă
TITLU: PO privind depistarea intoxicației alimentare (inclusiv Botulism) sau alte bolă diareică acută (gastroenterocolita, dizenterie, salmoneloză, febră tifoidă)	Secția Managementul Calității serviciilor medicale, Serviciul epidemiologic

6.5. Alte documente de referințe:

- ✓ Protocol clinic național „Boală diareică acută” (PCN-67).
- ✓ Reguli și normative sanitare din 04.06.2005 “Protecția sanitară a teritoriilor țărilor-membre a comunității statelor independente”.
- ✓ Ordinul MS al RM nr.371 din 03.06.2010 „Cu privire la organizarea măsurilor de profilaxie și combatere a holerei și altor boli diareice acute”.
- ✓ Ordinul MS al RM nr.145 din 09.06.99 „Despre perfecționarea profilaxiei și diagnosticului dizenteriei, altor BDA”.
- ✓ Ordinul MS al RM nr.97 din 25.04.00 „Despre măsurile de perfecționare a profilaxiei enterovirozelor.”
- ✓ Ordinul MS al RM nr.108 din 21.05.97 „Despre perfecționarea măsurilor de combatere și profilaxie a iersineozelor”.
- ✓ Indicații metodice MS și PS al RM „Epidemiologia salmonelozelor la om și animale. Măsurile de profilaxie și combatere.” nr. 08c – 1/2573 din 23.12.05.
- ✓ Indicații metodice nr. 06a-3/269 din 15.02.06 privind informarea, cercetarea și înregistrarea izbucnirilor de boli provocate de produsele alimentare.

7. Definiții și prescurtări ale termenilor utilizați în procedură.

7.1. Definiții ale termenilor

Nr. crt.	Termenul	Definiția și/sau dacă este cazul, actul care definește termenul
7.1.1.	Ddefiniția în salmonelloză:	
	Caz posibil:	dureri abdominale, febră, vome repetate, diaree, scaune abundente de culoare verzuie cu mucus sau/și cu striuri de sînge, miros fetid.
	Caz probabil:	manifestări clinice caracteristice în cazul posibil și date despre utilizarea alimentelor contaminate, sau alterate, sau îmbolnăviri în grup și/sau, contact cu bolnavii de BDA în spital, familie sau în colectivitatea de copii, pe care o frecventează copilul bolnav.
	Caz confirmat:	semne caracteristice pentru cazul probabil și rezultate pozitive ale investigațiilor de laborator (izolarea salmonelelor) în coproculturi, urinoculturi, sau/și hemoculturi, însămînțarea spălăturilor gastrice, a maselor vomitante, a resturilor de alimente și/sau depistarea de anticorpi specifici în RHAI (titre minime: la copii – 1:100; la adolescenți – 1:200).
	Difeniția în shigelloză:	
	Caz posibil:	febră, vomă, dureri abdominale, tenesme, diaree cu prezența mucusului sau/și a striurilor de sînge în fecale.
	Caz probabil:	semne menționate în cazul posibil și contact cu bolnavii cu semne identice, sau cu diagnosticul confirmat bacteriologic (coprocultură).

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova IMSP Institutul de Medicină Urgentă	Procedura operațională nr.02/36 IMSP Institutul de Medicină Urgentă
TITLU: PO privind depistarea intoxicației alimentare (inclusiv Botulism) sau alte boală diareică acută (gastroenterocolita, dizenterie, salmoneloză, febră tifoidă)	Secția Managementul Calității serviciilor medicale, Serviciul epidemiologic

Caz confirmat:	semne caracteristice în cazul probabil și coproculturi pozitive (izolarea shigelelor din materiile fecale) și/sau decelarea de anticorpi specifici în RHAI (titre minime la copii – 1:100-1:200).
Difiniția la boala diareică acută provocată de enterobacteriile condiționat patogene (ECP) și stafilococi:	
Caz posibil:	diaree, vomă, febră, dureri abdominale, scaune apoase abundente sau în cantități mici cu/sau fără mucus, cu/sau fără striuri de sânge (posibile în klebsielloză, în diareea cu stafilococi).
Caz probabil:	semne menționate în cazul posibil și contact cu bolnavi diareici sau contact cu bolnavi cu diaree etiologic confirmată, sau date despre utilizarea alimentelor contaminate sau alterate, sau îmbolnăviri de BDA în grup.

7.2. Abrevieri ale termenilor

Nr. crt.	Abrevierea	Termenul abreviat
1.	IMSP IMU	IMSP Institutul de Medicină Urgentă
2.	BDA	Boli diareice acute
3.	OMS	Organizația Mondială a Sănătății
4.	RHAI	Reacția de hemaglutinare indirectă

8. Descrierea procedurii operaționale:

8.1. Generalități:

- Colectarea detaliată a anamnezei epidemiologice (*despre condițiile în care a apărut boala, produsul suspect la apariția bolii, condițiile de trai la domiciliu*, și descrierea în fișele medicale ale bolnavilor cu tratament la domiciliu.
- Declararea de urgență a cazului de boală diareică acută, timp de 24 ore, în Centrul de Sănătate Publică municipal Chișinău, prin intermediul medicului epidemiolog al institutului și includerea cazului în Sistemul Informațional de alertă epidemiologică.
- Să asigure colectarea de probe pentru analize bacteriologice de laborator din vărsături, spălăturile gastrice, din masele fecale sau urină de la bolnavii cu simptome de BDA până la începerea tratamentului antimicrobian (*celor cu tratament ambulator*) și transportarea timp de 2 ore în laboratorul microbiologic al institutului (*CSP municipal, str.Hâjdeu,49*).
- Să stopeze produsele alimentare consumate suspecte la îmbolnăvire sau resturile lor, să asigure păstrarea lor corectă (în frigider) până la venirea echipei de cercetare sau epidemiologului.
- Conform indicațiilor clinice, să interneze persoanele afectate în vederea tratamentului corespunzător.
- Utilizarea investigațiilor suplimentare (coprocultura, antibioticograma, ultrasonografia ș. a.) pentru confirmarea sau infirmarea diagnozei de BDA a bolnavilor tratați la domiciliu.
- Consultația bolnavilor cu tratament la domiciliu de către medicului infecționist.
- Indicarea tratamentului conform programului SIMS (OMS).
- Efectuarea măsurilor medicale și antiepidemice primare în focarele de BDA:

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova IMSP Institutul de Medicină Urgentă	Procedura operațională nr.02/36 IMSP Institutul de Medicină Urgentă
TITLU: PO privind depistarea intoxicației alimentare (inclusiv Botulism) sau alte bolă diareică acută (gastroenterocolita, dizenterie, salmoneloză, febră tifoidă)	Secția Managementul Calității serviciilor medicale, Serviciul epidemiologic

- investigarea persoanelor aflate în contact cu bolnavii în conformitate cu cerințele documentelor directive în vigoare;
- supravegherea medicală a contactaților, timp de 7 zile, cu evidența stării generale, termometriei, caracterului scaunului în „Fișa de supraveghere a focarului”;
- efectuarea (*la necesitate*) a dezinfecției finale (*după spitalizarea bolnavului*) sau instruirea membrilor familiei pentru dezinfecția curentă (*în caz de tratament la domiciliu*);
- activități de educație și promovare a măsurilor de profilaxie a bolilor diareice acute (petrecerea convorbirilor individuale sau în grup, distribuirea pliantelor, broșurilor, etc.); în caz de suspjecție la TIA să comunice celor din focar pericolele pe care le pot prezenta produsele alimentare suspecte din focar și să dea indicații ca acestea să fie păstrate și să nu fie consumate.

8.2. Se investighează la holeră (conform anexei nr.9 din ord. MS nr.371):

- Bolnavii de BDA din teritoriile administrative unde se înregistrează holeră, indiferent de vârstă – 2 ori consecutiv cu interval de 1,5 ore până la tratament, pe parcursul anului;
- Cetățenii RM, cetățenii străini, care au sosit din regiuni nefavorabile la holeră, în caz de fac BDA pe parcursul de 5 zile de la sosire... – la depistare, 2 investigații consecutive cu interval de 1,5 ore până la tratament (pe p.a.);
- Bolnavii de BDA, care au fost în ultimele 5 zile în contact cu persoanele indicate în punctul anterior – la depistare, 2 investigații consecutive cu interval de 1,5 ore până la tratament (pe p.a.);
- Persoanele cu disfuncții a TGI, din centrele de triere, izolatoare de detenție provizorie, instituțiile de reabilitare socială – 1 investigație, pe parcursul anului;
- Primele 5 persoane implicate în cadrul izbucnirilor epidemice de BDA cu sindroame de diaree apoasă și/sau vomă – 1 investigație, în perioada iunie-septembrie.

8.3. Colectarea și transportarea materialelor biologice la laborator.

- Colectarea materialului de la bolnavi se efectuează până la începutul tratamentului etiotrop.
- Responsabil de realizarea acestei proceduri este medicul (lucrătorul medical), care pentru prima dată a formulat diagnosticul (depistat bolnavul).
- Materialul colectat (fecale, mase vomitive, spălături gastrice, sânge) se prezintă în laboratorul bacteriologic pentru determinarea enterobacteriilor patogene.
- Materialul pentru investigația bacteriologică se colectează într-un vas steril, fără resturi de dezinfectante. Pentru fiecare probă se folosește un vas separat.
- În fișa de însoțire a materialului patologic în laborator se indică instituția medicală care a expediat materialul, numele, prenumele și vârsta pacientului, locul de lucru (pentru copii – denumirea și numărul instituției preșcolare, a școlii frecventate), data îmbolnăvirii, diagnosticul preliminar, investigația primară sau repetată, data și ora colectării probei, numele și funcția persoanei care a expediat materialul (lucrătorul medical).
- Colectarea fecalelor se efectuează în termenul cât mai scurt posibil de la debutul bolii (la spitalizare, adresare la medic), imediat după defecație din ploscă, oala de noapte ori de pe scutec cu ajutorul unei anse sterile, spatule de lemn ori materialul se colectează nemijlocit din rect cu ajutorul tamponului

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova IMSP Institutul de Medicină Urgentă	Procedura operațională nr.02/36 IMSP Institutul de Medicină Urgentă
TITLU: PO privind depistarea intoxicației alimentare (inclusiv Botulism) sau alte bolă diareică acută (gastroenterocolita, dizenterie, salmoneloză, febră tifoidă)	Secția Managementul Calității serviciilor medicale, Serviciul epidemiologic

rectal sau al ansei. În proba colectată se includ amestecurile patologice prezente în fecale (mucus, puroi).

- Materialul pentru examenul bacteriologic în ambalaj, care exclude răsturnarea eprubetelor (borcanelor), cu îndrumarea respectivă, se prezintă în laboratorul bacteriologic de către lucrătorul medical **nu mai târziu de 2 ore după colectare**. În caz contrar: materialul (excrementele) **se păstrează la frigider (4-8°C)** și se prezintă în laborator **nu mai târziu de 12 ore** după colectare;
- **Aspectul macroscopic al materiilor fecale** permite o apreciere cauzală a sindromului diareic.

8.4. Diagnosticul serologic se efectuează pentru confirmarea diagnosticului clinic în cazul rezultatului negativ al examenului bacteriologic. Diagnosticul se stabilește în baza majorării în dinamică a titrului de anticorpi. În acest scop se efectuează examinarea serurilor pare. Prima probă de sânge se colectează la depistarea bolnavului, a doua – la sfârșitul primei sau la începutul săptămânii a doua a bolii. Efectuarea investigațiilor serologice în termene mai avansate denotă scăderea titrului de anticorpi specifici; însă de asemenea poate avea valoare diagnostică (titrul minim de diagnostic la copil 1:100).

9. Responsabilități și răspunderi în derularea activității.

9.1. Echipa de proces:

- Directorul aprobă resursele materiale și financiare pentru realizarea eficientă a curățeniei.
- Șeful secției verifică periodic starea de igienă a echipamentelor, suprafețelor de lucru și pardoselelor. Instruește personalul asupra metodelor de efectuare a curățeniei. Monitorizează periodic efectivitatea curățeniei.
- Asistenta superioară pune la dispoziție dezinfectantele necesare și verifică starea de curățenie a echipamentelor, suprafețelor de lucru și pardoselelor, după efectuarea curățeniei și dezinfecției. Instruește personalul pentru efectuarea corectă a curățeniei și dezinfecției.
- Sora economă, pune la dispoziție toate materialele de menaj necesare.
- Bufetiera sub îndrumarea asistentei superioare efectuează curățenia și dezinfecția zilnică și generală conform procedurii date.
- Epidemiologul instruește periodic personalul asupra modului de folosire a substanțelor de curățenie și dezinfecție, raportează despre rezultate investigațiilor vicedirectorului.
- Laborantul prelevează lavajele periodic și la necesitate, efectuează investigațiile microbiologice a lavajelor și raportează despre rezultate epidemiologului.

9.2. Răspunderi în derularea activității:

Nr crt	Compartimentul (postul)/acțiunea (operațiunea)	SSPIAAM	SMCSM	Director	Angajații instituției
1	Elaborarea procedurii	E			
2	Verificarea procedurii		V	V	
3	Aprobarea procedurii			A	

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova IMSP Institutul de Medicină Urgentă	Procedura operațională nr.02/36 IMSP Institutul de Medicină Urgentă
TITLU: PO privind depistarea intoxicației alimentare (inclusiv Botulism) sau alte bolă diareică acută (gastroenterocolita, dizenterie, salmoneloză, febră tifoidă)	Secția Managementul Calității serviciilor medicale, Serviciul epidemiologic

4	Distribuirea procedurii	D			
5	Aplicarea procedurii				Ap
6	Arhivarea procedurii	Ah	Ah		

10. Anexe.

11. CUPRINS:

Numărul componentei în cadrul procedurii operaționale	Denumirea componentei din cadrul procedurii operaționale	Pag
1	Coperta	1
2	Lista responsabililor de elaborare	2
	Lista persoanelor la care se difuzează ediția	2-4
3	Scopul	4
4	Domeniul de aplicare	4
5	Documente de referință	4
6	Definiții și prescurtări ale termenilor	5-6
7	Descrierea procedurii	6-8
8	Responsabilități	8*
9	Anexe	9
10	Cuprins	9